

JAAP VAN RIESEN

Schiet 's een jager: richten en afdrukken!

*Ganzenjager
in Korendijk.
(Foto: Task Force
Jachtmisstanden)*

‘Het enige waar jagers meer aan hechten dan aan de jacht, is hun reputatie’, merkte een donateur tijdens de jaarvergadering op. Reden voor haar en andere ‘anti-jachters’ om jagers en hun activiteiten waar mogelijk te fotograferen. Maar mag dat eigenlijk wel? En zo ja, waar moet u dan op letten? Fotograaf en donateur Jaap van Riesen zocht het uit.

Het komt regelmatig voor dat iemand ergens foto's maakt en dat de gefotografeerden daar tegen protesteren omdat ze niet in beeld willen. Het komt ook voor dat er zaken worden gefotografeerd die het daglicht niet kunnen verdragen. Ook dan willen mensen publicatie van die beelden voorkomen. Privacy en portretrecht worden als begrippen steeds vaker gehanteerd zonder dat we de wetgeving kennen die deze zaken regelt. Enige orde in de materie kan in onze kringen van faunabeschermers geen kwaad.

Fotografeerverbod

Eigenlijk mogen we in ons land in de publieke ruimte alles en iedereen fotograferen; we kennen bijna nergens een fotografeerverbod. Ja, er zijn een paar bekende onderwerpen zoals militaire objecten, maar dan staat er altijd een bord bij waarop staat dat fotograferen verboden is. Anders ligt het natuurlijk in de privéruimte. Je staat toch raar te kijken als iemand jouw keuken komt binnenwandelen en vervolgens ongevraagd foto's gaat maken.

Semipublieke ruimte

De regel is dat we in de publieke ruimte alles mogen fotograferen en dat we in privéruimtes altijd toestemming moeten vragen en krijgen. Maar, tussen deze twee soorten locaties is er een schimmig gebied: de semipublieke ruimte. Semipubliek wil zeggen dat je in een gebied wel mag komen en geen toegangskaartje hoeft te kopen, maar officieel het is eigenlijk privé. Een winkelcentrum is een duidelijk voorbeeld van een semipublieke ruimte. Als je daar een foto wilt maken, moet je toestemming hebben van de beheerder. In de praktijk wordt daar meestal geen punt van gemaakt, alhoewel ... . Hoe dikker de camera, hoe sneller een beveiligiger opdoemt. Ook treinstations, de aankomst- en vertrekhal van Schiphol zijn voorbeelden van semipublieke ruimtes.

Huisregels

Lastiger wordt het als we helemaal niet in gaten hebben dat we in een semipublieke ruimte zijn, bijvoorbeeld als we een wandeling in een park of bos maken. Gelukkig is het zo geregeld dat zo'n minder duidelijke ruimte zichtbaar wordt begrensd met huisregels. Deze huisregels zijn te vinden op de bekende bordjes waarop staat dat we op de gebaande paden moeten blijven, de hond aangelijnd moeten houden of dat we tussen zonsondergang en -opkomst niet in het gebied aanwezig mogen zijn. Ik heb nog nooit op zo'n bordje zien staan dat fotograferen verboden is. De regels op dat bordje komen boven op de regels die we kennen uit de publieke ruimte. Zodra er iets niet wordt benoemd, dan gelden daarvoor de wettelijke regels van de publieke ruimte. Fotograferen in de natuur is dus gewoon toegestaan.

Bezwaren

Net zoals dat geldt in de publieke ruimte, mag je in de semipublieke ruimte alles en iedereen fotograferen. Mensen mogen wel bezwaar maken,

Praktijkvoorbeeld

Het recht op privacy is geen absoluut recht; het wordt afgewogen tegen andere rechten en belangen, zoals het recht op vrijheid van meningsuiting. Een rechter laat de afweging of er sprake is van inbreuk op de privacy, afhangen van de omstandigheden. Vertoont iemand zich uitgedost als jager met een geweer en dode ganzen in zijn handen op een voor het publiek vrij toegankelijke plaats, dan kan hij zich moeilijk beroepen op zijn recht op privacy. Kortom: manifesteert iemand zich duidelijk als jager, dan heeft hij – zo concludeerde een rechter in een portretrechtzaak – 'er kennelijk geen bezwaar tegen om op die wijze gezien en gefotografeerd te worden'. Zijn belang zal 'over het algemeen niet opwegen tegen het belang van diegene die de foto wil gebruiken ter illustratie van een aan die wijze van manifestatie gewijde beschouwing, ook indien deze beschouwing kritisch van aard is'.

Prins Hanwant Singh uit Jodhpur (India) met een camerageweer.

maar dan kunnen ze beter thuis blijven, want hun eigen huis is de enige plek waar ze toestemming moeten geven. In alle gevallen is fotograferen toegestaan.

Publicatie

Tot zover het maken van foto's'. Aan het publiceren van foto's zijn zeker regels verbonden, te beginnen met het zogenoemde portretrecht. Mensen die op de een of andere manier herkenbaar op beeld staan kunnen zich geschaad voelen door publicatie en in dat geval kunnen ze dit proberen te voorkomen. In de wet heet dat 'een redelijk belang hebben op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer'. Dit recht staat nogal eens haaks op het recht op vrije meningsuiting en zodra deze botsing aan de orde is, kan de rechter uitspraak doen. De belangen die de rechter afweegt gaan bijvoorbeeld over het gevaar voor repercussies, de kans op bespotting of minachting of een onwenselijke negatieve context.

De herkenbaarheid van de persoon is altijd een belangrijke zaak.

Vrije nieuwsgaring

In tijdschriften zie je regelmatig onder een foto staan dat de namen gefingeerd zijn of dat de personen op de foto niet in het artikel voorkomen. Dat is een handige manier om claims te voorkomen. Het probleem is natuurlijk dat als we iets gefotografeerd hebben, we moeten weten of het gefotografeerde zich legaal (binnen de wet) afspeelt of niet. Is het legaal, dan is er op zich geen reden om publicatie tegen te houden, ook niet voor een rechter. Is het niet legaal, dan geldt de vrijheid van vrije nieuwsgaring, ook voor de rechter. In het geval dat een foto gebruikt wordt ter illustratie van een artikel waarin de suggestie

van illegaliteit wordt gewekt terwijl dat niet zo is, dan is spreken we van een negatieve context.

Vorzorgsmaatregelen

Ik, als tegenstander van de jacht, kan dan vinden dat het verschil tussen plezierjacht en lustmoord flinterdun is, maar juridisch staat er wel degelijk een dikke muur. Het eerste is legaal en het tweede niet. Een jager kan wegens een 'negatieve context' dus wel bezwaar maken als ik hem het label lustmoordenaar opplak. Wat in ieder geval illegaal is, is eisen dat de fotograaf beelden wist. Dat geldt namelijk als het vernietigen van bewijsmateriaal en dat is echt verboden. Een tip tot slot. Gaat u een (jacht)veld in, neem dan een camera met twee geheugenkaartjes mee.

NETTIE DEKKER

Hoe dier(on)vriendelijk is Nederlands fruit?

'Naar aanleiding van het telefoongesprek van vandaag, hierbij de aanvraag voor een kraaien/kauwen vangkooi. Reden van deze aanvraag is dat hier veel kraaiachtigen zitten. [...] Nu kraaiachtigen alle ruimte krijgen ontstaat er fruitschade, schade aan voerkuilen en het aantal weidevogels daalt drastisch. Bejagen is [...] is altijd moeilijk. Vangen daarentegen, van maandagochtend tot zaterdagmiddag (24 uur per dag) levert meer kansen op.'

Dit is een citaat uit een aanvraag aan het Bureau Omgevingsvergunning van de provincie Zuid-Holland voor het plaatsen van een kraaienvangkooi midden in de 'polder Kortgerecht, dichtbij grienden, boomgaarden en weidevogelgebieden, en in de buurt van hun trekroute. Dan is de vangkans het grootst.' De plaatsing van dit soort kooien is schering en inslag. 'Een noodzaak', vindt fruitteiler Gerrit van Dieren uit Lexmond in een artikel in *AD de Dordtenaar*.

Volière

Wat is een kraaienvangkooi? 'Een volière', zegt Van Dieren. Een eufemisme. Het is een al dan

niet mobiele kooi met één of meer lokvogels. Hun angstige gekrijs trekt soortgenoten aan, die via een gat de kooi in gaan en er vervolgens niet meer uit kunnen. De lokvogels zitten tot en met de oogst gevangen. Daarna draait de teler (of een plaatselijke jager) de vogels de nek om. Een enkele vogel wordt doorgegeven aan een collega, om zijn leven in een andere vangkooi voort te zetten.

Crimineel

Van Dieren, tevens voorzitter van de Nederlandse Fruittelers Organisatie in zijn regio, vindt de methode diervriendelijk. 'We zorgen echt wel dat de beesten een diervriendelijk leven kunnen leiden', en: 'Sommigen doen net of ik een crimineel ben, maar het is diervriendelijk en hartstikke legaal.' Dat laatste klopt. Provincies geven hiervoor jaarlijks ontheffingen af.

Averechts

De grote vraag is: werkt het? Resulteert het vangen en doden van kraaien daadwerkelijk in minder schade? Er zijn geen harde bewijzen voor. Wel onderzoeken die het tegendeel aangeven. Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) stelt